

ПРОТОКОЛ № 1
засідання Робочої групи з формування Концепції інтегрованого
розвитку території Лозівської міської територіальної громади

м. Лозова

«14» лютого 2025 року

Початок засідання: 14 год. 00 хв.

Засідання проводиться у форматі – онлайн

Присутні на засіданні члени робочої групи з формування Концепції інтегрованого розвитку території Лозівської міської територіальної громади:

1.	КУШНІР Юрій Вікторович	секретар міської ради
2.	ПЕТРЕНКО Денис Миколайович	заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради
3.	ГРАНКІНА Олена Олександрівна	- завідувач сектору містобудування та архітектури відділу містобудування, архітектури та земельних відносин міської ради
4.	БЕЗВЕРХНЯ Оксана Вікторівна	- староста Шапівського старостинського округу
5.	ВАСЮТА Юля Володимирівна	- Представник СТОВ «МРІЯ»
6.	ВОЙТЕНКО Олена Володимирівна	- завідувач сектору земельних відносин відділу містобудування, архітектури та земельних відносин міської ради
7.	ГНАТЮК Світлана Сергіївна	- географ I категорії Експертно-консультативного центру розвитку громад і територій географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка
8.	ГОРДІЙЧУК Марина Олександрівна	- директор благодійної організації «Благодійний фонд «ДобраДія – зброя сильних», управитель багатоквартирних будинків
9.	ГРАПІКІН Сергій Олександрович	- начальник управління економіки міської ради
10.	ЄРМАК Єгор Романович	- студент історичного факультету ХНУ ім. В.Н. Каразіна, учасник проекту CityFace «Місто і війна»
11.	КЛИМЧУК Вікторія Анатоліївна	- фахівець із зв'язків з громадськістю і пресою міського центру молоді
12.	КОЖЕВНИК Марина Вікторівна	- депутат міської ради
13.	КОРПАН Олексій Петрович	- заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради
14.	КОШЛЯК Інна Петрівна	- начальник відділу містобудування, архітектури та земельних відносин міської ради - головний архітектор
15.	МЕЛЬНИЧУК	- доцент кафедри економічної та соціальної географії, керівник Експертно-консультативного

	Анатолій Леонідович	центру розвитку громад і територій географічного факультету Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, кандидат географічних наук
16.	ПОЛУХІНА Наталія Вікторівна	- заступник директора з економічних питань КНП «Лозівське ТМО»
17.	МАЛОВАЖНИЙ Руслан Анатолійович	- Заступник начальника Управління житлово-комунального господарства та будівництва міської ради
18.	РИБАЛКА Дарина Ігорівна	- голова Ради з питань ВПО Лозівської міської територіальної громади
19.	СКРИПНИК Анна Ярославівна	- радник з комунікації виконавчого комітету Лозівської міської ради
20.	ЧЕРНЕЦЬ Вікторія Леонідівна	- староста Новоіванівського старостинського округу

Члени робочої групи були повідомлені про час, місце проведення та порядок денний засідання.

На засіданні присутні 20 з 26 членів робочої групи, відсутні Луценко І.В., Обора З.Б., Панченко М.В., Трегуб Ю.Є., Харדיкайнен О.В. та Яворін О.Ю. Засідання є правомочним.

Також на засіданні присутні студенти Київського національного університету ім. Тараса Шевченка: Владислав Костенко, Юлія Жирова, Дар'я Вареньє, Валерія Федоряка.

Порядок денний

1. Відкриття. Знайомство. Установча інформація.
2. Презентація документу Концепція інтегрованого розвитку – суть, місія, значення місце у архітектурі планувальних документів, вимоги до розроблення.
3. Обговорення презентації.
4. Презентація методології розроблення «Концепції інтегрованого розвитку Лозівської міської територіальної громади» та календар заходів, аналіз зібраних даних та проведених опитувань.
5. Обговорення презентації.
6. Господарський профіль та ключові проблеми розвитку громади, результати опитування населення.
7. Обговорення презентації та неформальне спілкування.

По питанню порядку денного

Слухали: Кушніра Ю.В. - голову робочої групи, який оголосив порядок денний засідання робочої групи з формування Концепції інтегрованого розвитку території Лозівської міської територіальної громади. Пропозицій щодо змін та доповнень порядку денного не надійшло.

Голосували: «ЗА» - 20 голосів, «ПРОТИ» - 0 голосів, «УТРИМАЛИСЬ» - 0 голосів.

Вирішили: Затвердити порядок денний засідання робочої групи.

По першому питанню порядку денного

Слухали: **Юрія Кушніра** - голову робочої групи, який повідомив, що рішенням міської ради від 19.12.2024 року № 2372 було надано дозвіл на формування Концепції інтегрованого розвитку території Лозівської міської територіальної громади, затверджено Положення про Робочу групу та її персональний склад. Сьогодні ми зібралися на перше засідання.

Голова робочої групи – **Юрій Кушнір**, секретар міської ради;

Заступник голови робочої групи – **Денис Петренко**, заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради, секретар робочої групи – **Олена Гранкіна** – завідувач сектору містобудування та архітектури.

Що ж таке Концепція інтегрованого розвитку – це бачення, яке показує, як громада може розвиватися у різних напрямках, об'єднуючи всі сфери життя.

Формування Концепції у нашій громаді було підтримано та фінансується у рамках проекту «Посилення спроможності громад для відбудови через пілотування їхньої взаємодії з університетами» Альянсу українських університетів (фінансується Міжнародним фондом «Відродження»). Розробниками є вчені-практики Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Національного технічного університету «Дніпровська політехніка».

Протягом грудня 2024 – січня 2025 було проведено відповідне опитування населення. Вчора та сьогодні в громаді працюють представники Київського національного університету імені Тараса Шевченка, які провели фокус-групи для Артільного, Миколаївського, Миролубівського, Орільського, Царедарівського, Панютинського, Домаського, Катеринівського, Новоіванівського, Чернігівського старостинських округів та міста Лозова.

Запропоновано: взяти інформацію до уваги.

Голосували: «ЗА» - 20 голосів, «ПРОТИ» - 0 голосів, «УТРИМАЛИСЬ» - 0 голосів.

Рішення прийняте.

По другому питанню порядку денного

Слухали: **Анатолія Мельничука**, який повідомив, про початок роботи над Концепцією, і зокрема, про перше засідання Робочої групи, процес розпочався набагато раніше і триває в громаді протягом двох років в рамках проекту Альянсу українських університетів. В рамках цього проекту було здійснено дуже багато заходів, в тому числі були відібрані проектні ідеї і підтримані Міжнародним фондом «Відродження».

І якраз для Лозівської громади була підтримана ідея створення Концепції. До її формування будуть залучені фахівці двох університетів з цього Альянсу. Це Дніпровська політехніка і Київський університет Шевченка.

Повідомив, що буде очолювати цю роботу, координувати її. Також до роботи вже залучені активісти, студенти, випускники географічного факультету, активісти центру громадських територій.

Університет Шевченка має певний досвід в формуванні стратегічних документів, Концепція інтегрованого розвитку це досить новий документ в Україні, його існує не так багато. Він не є обов'язковим, але він дуже

прогресивний, наближає наше планування до європейських підходів, особливо щодо інтеграції, партисипації.

Розповів, що були проведені фокус-групи. Це теж дуже важливо, щоб розуміти контекст і специфіку громади, щоб не робити шаблонний документ, а робити його дуже життєвоважливим і прикладним. До роботи залучені студенти, які є водночас активістами і є авторами розробки вже двох концепцій територіального розвитку.

Минулого тижня відбувся захист Концепції в Петрівській громаді і представники університету хочуть свій потенціал і практичний досвід залучити до розробки такого документу у Лозівській громаді. Це особливий документ, який розробляється на 10 років.

В архітектурі планування документів Концепція займає певне своє особливе місце.

Слухали: **Владислава Костенка**, який почав доповідь та демонстрацію презентації. Повідомив, що наразі існує кілька документів стратегічного планування: Концепція інтегрованого розвитку, комплексний план просторового розвитку, стратегія розвитку громади. Зараз формується культура планування і чим в громаді більше документів, тим вона вважається більш ефективною і гарною.

Розповів про особливі інструменти планування та перетворення простору, сказав про те, що законодавством України чітко визначено інструменти планування територій в Україні і серед них є обов'язкові та рекомендовані. Загалом обов'язковими є всім відомі: генеральний план, детальний план території, комплексний план просторового розвитку, стратегія розвитку територіальної громади, які спрямовані на різні аспекти планування, водночас вони є обов'язковими. Також є рекомендовані документи, одним із них якраз є концепція інтегрованого розвитку, такими також можуть бути комунікаційна стратегія та інші.

Повідомив про визначені інструменти участі громади у плануванні, це громадські слухання, громадські обговорення, електронні петиції, громадський бюджет і так далі, інструменти партисипації, що якраз використовуються в плануванні територіальної громади. Офіційним визначенням, яке регулює Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності», є те, що це документ стратегічного планування, який може розроблятися на замовлення територіальної громади із залученням місцевих мешканців та суб'єктів господарювання, що діють на її території. Це важливий аспект, саме залучення місцевих мешканців і багато в чому формує концепцію інтегрованого розвитку, також концепцію визначає довгострокові, міждисциплінарні, просторові та соціально-економічні пріоритети розвитку території.

Головним принципом загалом є партисипація – процес залучення всіх зацікавлених осіб в майбутньому розвитку території. Днями було проведено три фокус-групи, це вже і є партисипація, коли представники громади говорять про свої проблеми, про рішення цих проблем так, як вони їх бачать, щоб планування проводилось з рахуванням того, що про цю територію думають мешканці, і в якій громаді вони хочуть жити. Також це про всеосяжність, про рахування множини

різних аспектів розвитку території, розробники бачать громаду як простір, тому всі аспекти того, як він розвивається, як він просторово сформований, ми враховуємо в форматі концепції і це представлення просторових даних у вигляді різних картографічних джерел геоінформаційних систем. Ось чим відрізняється комплексний план, стратегія розвитку та концепція.

Зауважив, що стратегія та комплексний план, є обов'язковими, а концепція все ж таки рекомендована. Загалом, комплексний план – це містобудівна документація, він підсумовує всю архітектуру планувальних документів громади і є визначеним просторовим планом розвитку території. Стратегія – це обов'язково стратегічна документація, формує бачення та напрямки розвитку, вона розробляється на 7 років (на відміну, концепція - на 10), вона визначає стратегічні та оперативні цілі розвитку.

Концепція – це також стратегічна документація, вона формує вісі та рамки інтегрованого розвитку території, тобто просторовий аспект тут є головним, і також визначає ймовірні вісі та центри розвитку громади. Також, можна говорити, що концепція якраз і визначає містобудівні умови та обмеження для розробки комплексного плану, який в громаді на сьогодні розробляється. Формування в громаді концепції інтегрованого розвитку – це довгострокове рішення існуючих соціально-просторових проблем, це прозоре планування території як для жителів, так і потенційних інвесторів, тобто коли інвестор бачить цю концепцію інтегрованого розвитку, він набагато охочіше буде щось робити в цій громаді, бо він розуміє, як вона бачить свій розвиток у просторі на майбутні 10 років.

Також, концепція саме формує в пріоритеті напрямки та просторові вісі розвитку, забезпечує соціальну інтеграцію на основі рівних можливостей для всіх у громаді, зокрема через партисипативні практики та підвищує рівень життя, що є насправді найголовнішим через економічний, соціальний та екологічний розвиток, інтегрований розвиток загалом, чим він і є.

Запропоновано: взяти інформацію до уваги.

Голосували: «ЗА» - 20 голосів, «ПРОТИ» - 0 голосів, «УТРИМАЛИСЬ» - 0 голосів.

Рішення прийняте.

По третьому питанню порядку денного

Юрій Кушнір попросив уточнити що таке просторова вісь розвитку, щоб члени робочої групи розуміли базові речі.

Анатолій Мельничук роз'яснив, що мова йде про загальну сутність такого документу, в нього така назва «інтегрований розвиток», такий підхід з'явився не так давно у європейському плануванні часів 2004-2008 років, під час успішного кейсу перетворення міського простору Лейпцига. Для передачі цього досвіду, сформувавши ідею і концепцію інтегрованого розвитку, яку в трьох складових можна розкласти.

Анатолій Мельничук зауважив, що по-перше, поєднуючи різні види діяльності в одну ідею, фахівці університету хочуть розвивати громаду, а не

окремо розвивати освіту, розвивати громаду, а не окремо економіку, щоб вона якось поєдналася, економіка з освітою, і давала загальний розвиток громаді.

Наступний аспект - пов'язаний із залученням людей. Інтегрований розвиток - це коли інтегруються різні групи населення в систему планування, або потім в реалізацію цього контексту.

Розробники — економ-географи, і для них найважливішим є *територіальний підхід*, який передбачає поєднання планування з територіальним підходом для розроблення моделі просторового розвитку. Визначаються ті елементи, ті території, вільні ділянки, які є можливість і потреба спробувати освоїти в перспективі на ці 10 років, розробити заходи і проекти, і вони дадуть мультиплікаційний ефект та розвиток цієї території громади. І саме ця вісічність просторової моделі конкретизується в двох видах територіальних елементів.

Це може бути виділено в вісі просторового розвитку, вісь може бути пов'язана з якоюсь береговою лінією водойми, вона може бути пов'язана з головними магістральними перетинами громади. І вже в межах цих вісей, або інших просторових, не тільки такого типу, а інших, які будуть виділені, визначаються центри, в яких будуть сконцентровані найбільш важливі заходи інтегрованого характеру, і які через 10 років сформують просторовий каркас нового етапу розвитку і освоєння території. Виділення цих елементів є одним із виявів просторового розвитку. Задача — сформувати в кінці карту.

Порадив робочій групі подивитися матеріали. Був величезний проєкт по заведенню в Україну культури інтегрованого планування «CANactions». Це відкритий сайт <https://hromada.canactions.com/integrované-prostorové-planuvannya/>. На якому для 34 громад у свій час розробили робочі матеріали. Це ще не концепція, це робочі матеріали, вони дуже цікаві і цінні. Там представлені для кожної з цих громад фінальна карта ідеї інтегрованого розвитку, який якраз і показує вісі і центри.

Завдання Робочій групі думати, як це імплементувати і працювати в наближеності до громади. Це були пілоти. Вони не затверджені, не виконуються.

Фахівці університету Шевченка робили дві громади. Це Сагунівська територіальна громада, Черкаська область. І Петрівська громада, яка межує фактично з Києвом.

На сайті CANactions можна побачити ці проєкти, щоб вже через практику почитати розуміти, яку роль відіграє планування. Це базові точки, вісі визначені для обертання навколо них певних процесів, відправні точки. Якщо є вісім точок, і вони поєднані в лінію, то це вісь.

Запропонував, щоб в кінці засідання, члени Робочої групи взяли певні зобов'язання щодо опрацювання матеріалів. Не хочеться привнести виключно свої ідеї в громаду чи написати тексти. Хочеться, щоб ми спільно попрацювали.

Буде менторська підтримка від керівників певних напрямків, які вам будуть цікаві, які спробують зробити в WhatsApp-і чи іншому месенджері групи для залучення членів робочої групи, щоб час від часу разом опрацьовувати цей документ. Вже не тільки в форматі коротких робочих зустрічей по півтори години, а, наприклад, у форматі такої щільної взаємодії. Але перед тим, щоб

перейти до того, щоб ми з вами розподілилися і знайшли сюди місце в розробці цього документу, потрібно все-таки зрозуміти етапи, час, елементи, які потрібні.

По четвертому питанню порядку денного

Слухали: Дар'ю Вареньс, яка повідомила про матеріали, процедуру і календарні плани.

Повідомила, що розроблення містобудівної документації базується на основі діючого законодавства, яке наголошує на важливість партисипації, визначає її склад та етапи.

Першим є підготовчий етап, а саме проєкт рішення і надання дозволу на формування концепції інтегрованого розвитку територіальної громади. Ми отримали його, і це вже пройдений етап.

Наступний – це зібрати робочу групу. Робоча група створена, відповідно, цей етап у нас зараз в роботі. А саме важливість робочої групи – це для обговорювання та завершення шляхом консенсусу всіх ключових рішень, пов'язаних із роботою та реалізацією концепції. Сподіваюся, нам вдасться їх знайти.

Наступний в цьому ж підготовчому етапі – це оприлюднення та розміщення оголошення, а також підготовче засідання робочої групи, яке відбувається прямо зараз.

Наступним є презентація методології та формування концепції, представлення головних проєктів робочої групи, концепція проєкту опитувань громади, а також збір даних і соціально-економічні території.

Ці події в часовому вимірі представлено в календарному плані.

Наступний другий етап, більш змістовний – це аналіз середовища, а саме дослідження та оцінка можливостей розвитку громади, опитування мешканців та лідерів громади, аналіз основних тенденцій розвитку, а також аналіз стратегічної підтримки громади, планування, прогнозування та моделювання сценаріїв розвитку громади.

Серед основних етапів стратегічний аналіз, опитування бізнесу, лідерів і мешканців. І тут варто звернути увагу про те, що планування відбувається саме з жителями громади різних категорій, від них намагаємося зрозуміти, які ж дії варто запланувати і як спланувати просторовий розвиток на наступні 10 років. Також формування стратегічного бачення – це якраз таки бачення майбутнього, SWOT аналіз, стратегічні цілі, операційні цілі, пріоритети, відповідальність, терміни, менеджмент, систему моніторингу та актуалізації. І загалом варто зазначити, що такий документ зазвичай готується близько року. Часу у нас зараз значно менше, але подивившись на етапи, можемо сказати, що ми десь на третині шляху.

Тобто, в цілому, встигаємо і будемо робити далі.

Запропоновано: взяти інформацію до уваги.

Голосували: «ЗА» - 20 голосів, «ПРОТИ» - 0 голосів, «УТРИМАЛИСЬ» - 0 голосів.

Рішення прийняте.

По п'ятому питанню порядку денного

Анатолій Мельничук прокоментував, що якби це був один документ, не було процесів формування стратегії та розроблення комплексного плану, то робоча група зараз мала б затвердити, які показники будуть збиратися, познайомитися з анкетною, затвердити питання анкетування. Це вже зроблено і проведено, тому що це паралельні процеси, багато що повторюється. Вже є зібрані дані відповідними відділами міської ради, аналітичні матеріали і наші дослідження у рамках дворічного проєкту в Альянсі університетів, проведено анкетування: фахівці університету провели, колеги з Сіверського університету проводили, які робили стратегію. До цих матеріалів є доступ, тому зараз триває етап, коли вже можна представити попередні результати.

По шостому питанню порядку денного

Слухали **Світлану Гнатюк**, яка повідомила, що Лозівська громада проходила декілька етапів створення. До прикладу, первинна конфігурація громади була сформована ще у 2018 році, шляхом об'єднання міста Лозова і десяти суміжних територіальних громад, включаючи селище Панютине.

Знаємо, що нині це Лиманівка, але в той момент це було селище Панютине. Надалі ж, у ході продовження реформи, сформувалися вже сучасні межі Лозівської громади. Охоплює зараз громада 91 населений пункт, включаючи адміністративний центр міста Лозова.

Лозівська громада є другою за площею і другою за кількістю населення в Харківській області, поступаючись лише в основному місту Харків. Центр громади є важливим залізничним вузлом і має також вигідне географічне розташування відносно центрів національного значення міста Києва, а також міста Харкова. Фактично за 5 годин ми можемо добратися до Києва та за 2 години до Харкова.

Водночас можемо констатувати факт, що просторовий каркас громади сформований на основі найбільших населених пунктів, які переважно концентруються у південній частині громади. Віднаходження балансу, забезпечення включеності частини населених пунктів, які наразі не є єдиною мережею, розробку дієвої моделі взаємодії між міськими, селищними та сільськими територіями є однією із непевних ключових задач концепції інтегрованого розвитку Лозівської громади, яка, власне, покликана використовувати такі унікальні риси громади, як вигідне транспортне положення, масштабність території, інвестиційний потенціал, наявні трудові ресурси, а також інституційну пам'ять, зараз перетворення усіх викликів на переваги громади.

Юрій Кушнір зауважив, що дата створення громади 20 червня 2020 року зазначена на презентації, але перший етап утворення громади це 31 серпня 2018 року, коли на сесії громадської ради було прийнято рішення про створення Лозівської міської об'єднаної територіальної громади. Остаточне формування громади вже в тому просторовому вимірі, територіальному, який зараз є - 11 грудня 2020 року, коли відбулось перше засідання сесії міської ради 8-го скликання, де були вже фактично вже юрисдикція Лозівської міської ради була поширена на території всієї, всього колишнього Лозівського району.

Світлана Гнатюк продовжила: Лозівська громада друга за численності в Харківській області. В самій Лозовій сконцентровано 64% населення громади.

Також можемо констатувати той факт, що величезна частина громади є міськими жителями. Тобто в Лозівській громаді характерний високий рівень урбанізації при значній численності сільського населення. Водночас громада стала прихистком для значної кількості внутрішньо переміщених осіб (15%).

З огляду на складну демографічну ситуацію як в регіоні, так і в державі загалом, це насправді неймовірний ресурс, який, звичайно, потребує адаптаційних програм підтримки, але й може приносити нові ресурси, нові повсякденні практики, інвестиції, а також ідеї для громади. І водночас маємо певний відсоток сіл, де численність населення менше 10 людей.

Підсумовуючи, варто зазначити, що демографічна ситуація свідчить про значну концентрацію населення в міських територіях, що впливає на планування інфраструктури і соціальних послуг. Високий відсоток ВПО вимагає адаптаційних програм, а наявність малонаселених сіл – стратегії оптимізації територіального управління.

Слухали **Владислава Костенка**, який доповів, що основним територіальним ресурсом громади є агротериторії, яких майже 70 відсотків. Насьогодні більшість з них, використовуються інтенсивно.

На цих землях працюють не лише великі агропідприємства, а також маленькі фермери. Щодо водних об'єктів на території громади, то основні об'єкти, які вкладаються в ці 2,5% – це, звісно, Краснопавлівське водосховище, Орільське водосховище, річка Оріль, Берека. І також сам канал Дніпро-Донбас, неймовірно можливий для територіальної громади сьогодні.

Щодо природних ресурсів в зелених територіях, то смарагдова мережа становить майже 7% площі громади. Водночас саме природозаповідними територіями з них є менше одного відсотку, що говорить про те, що в перспективі природозаповідний фонд може бути збільшений. Загалом ж така ситуація з ПЗФ характерна для типових громад регіону. Загалом природоресурсний потенціал громади є досить різноманітним. І в перспективі він може бути в концепції інтегрованого розвитку. На основі його можуть формуватися перспективні центри, поліси розвитку.

Щодо рекреації. Рекреації у місті Лозовій в просторі відпочинку збільшується, в просторому відпочинку здебільшого є зелені паркові ділянки, громадські простори та двори житлової зони.

Зелені паркові ділянки. Сьогодні найбільшими представниками з них, звісно, є парк «Дружба» та «Перемоги», також малі сквери по всьому місту, розосереджені по всьому місту. Сьогодні також це громадські простори.

Так як вони фактично є основою соціального життя громади, ними мешканці користуються кожен день, то надалі вони потребують переосмислення та трансформації для посилення цієї ролі відпочинку в них. Також це двори житлової зони, які на сьогодні частково втручаються у рекреаційну функцію, через занепад інфраструктури.

Про старостати, так як це сільські території, це трошки інша ситуація. Великі будинки культури, які наявні в кожному старостаті, це старі простори

комунікації, гуртування, відпочинку, водні об'єкти, яких в громаді є досить багато, є перспективними місцями для типової активної рекреації мешканців, чого бажають, насправді, жителі громади.

І також це громадські простори. Загалом ж можемо говорити про те, що територія громади є перспективною для активізації рекреаційної діяльності для мешканців та туристів, безумовно. Проте, існує потреба у трансформації, розмислення практик рекреації, що також можуть запропонувати заходи в рамках майбутньої концепції інтегрованого розвитку громади.

Слухали **Юлію Жирову**, яка представила економічний блок. Економіка громади має аграрно-промисловий напрямок і основними галузями є промисловість та сільське господарство. Промисловий комплекс у громаді репрезентують 136 підприємств, а сільське господарство – 338 підприємств. В принципі, основними галузями діяльності є вирощування зернових, садівництво, тепличне господарство, а також в громаді 9 комбінатів, елеватори, фермерські господарства.

Найбільша кількість підприємств розташована в Краснопавлівському, Лиманівському, Орільському старостатах та в місті Лозова.

Про сільське господарство. Сумарна кількість господарства – 338, і серед них 46 – це великі агропідприємства, і 162 – це фермерські господарства. Найбільші підприємства – це ТОВ «КОЛОС», «Агросад», «Краєвид-АГРО», і Державне підприємство «Дослідне господарство інститут сільського господарства Північного Сходу Національної Академії Аграрної Руки України». Але з основних агропідприємств, що забезпечують робочі місця - агрофірма «Яковлівська», підприємство «Наїрі», «Кернел», СФГ «АГРО-2002», «Краєвид АГРО» і «Агросвіт Холдинг».

Загальний річний обсяг виробництва цієї продукції становить 398 мільйонів гривень, і при цьому 95% припадає на рослинність.

Про промисловість. Підприємства є, але закрито багато підприємств, зокрема, цукровий завод, цегельний завод; не працюють деякі ферми і теплиці, про що казали в старостатах. Наразі працюють Панютинський вагоно-ремонтний завод, Лозівський ковальсько-механічний завод, Лозівський завод «Трактородеталь», ДП «Лозівський кінзавод-124», і Мироліувське насіннєве підприємство. Основними галузями залишаються машинобудування, металообробка, переробна промисловість, виробництво харчових продуктів, готових металовиробів і виробництво одягу.

Підсумувала проблемними моментами: надмірна залежність від кількох великих підприємств, недостатній розвиток переробних промисловостей, деградація промислової інфраструктури і обмежена кількість робочих міст поза аграрним сектором.

Комунікаційні мережі та соціальні послуги. Зазначила, що транспортна доступність у громаді обмежена великими просторами та відсутністю чи проблемністю дорожнього покриття. В якихось частинах громади автобуси до Лозової їздять крайнє рідко, що спонукає, за можливості, покидати село чи селище на постійній основі, а тим хто залишається дуже ускладнює та обмежує життя.

Нагальною є проблема доступу до питної води, а також відсутністю мережі водовідведення. Також в старостатах часто згадували про опалення дровами в зимовий період.

Проблема якості дорожнього покриття ускладнює, зокрема, і зв'язок між населеними пунктами та доступу до інфраструктури, забезпечення необхідними соціальними послугами. Доступ до медицини представлений часто ФАПами, що надають певний обмежений але, важливий спектр медичних послуг. Здійснюється також деяка доставка медикаментів до віддалених куточків громади працівниками цих медичних установ.

Гострі проблеми з дорожнім покриттям часто перешкоджають, доступу до екстрених медичних послуг. Банківські послуги та пошти працюють часто в форматі мобільних, з визначеною періодичністю.

Заклади культури, про які згадували раніше, як місця згуртування, представлені великими площами будинків культури, які важко обслуговувати, тож часто переходять до стану занедбаності. Зараз вони займають досить часто невелику кімнату в межах цього ж будинку культури або старостату, або окремі мультифункціональні будівлі. Проте часто це відбувається для підвищення раціоналізації, використання ресурсів і якості надання послуг.

Виявилася велика потреба в культурних закладах, заходах, установах, активній роботі для всіх категорій населення, що часто зараз задовольняється особистими ініціативами працівників культури, але вони також зазначають потребу у підвищенні спроможностей таких закладів культури і розвитку сфери. Освіта в громаді представлена різними типовими закладами. В більш віддалених куточках громади відчутно недостачу дітей, а великі площі навчання в закладі дійсно важко утримуватися, тому що діти розподілені до провідних навчальних закладів громади.

На великій загальній площі будівель шкіл працюють невеликі кімнати-бібліотеки, освітні хаби для більш неформального розвитку дітей. Наявний і протилежний приклад, на який точно варто спиратись, це школи, що обслуговують значну кількість населених пунктів, відремонтовані комплексно укомплектовані, з укриттями дійсно хорошої якості, з інноваційними шкільними меблями та інклюзивно-ресурсними кімнатами, з елементами фізичного покращення доступності. Також працюють підземні школи в Лозовій, будується фабрика-кухня.

Каналізаційні системи відсутні у більшості старостатів громади, вони представлені у міських територіях, і це є проблемою для сільської місцевості.

Збір, вивезення та складування побутових відходів. Це актуальна проблема більше для сільських територій громади, а переробка цих відходів є загалом напевно задачею громади на майбутнє, для автономного управління і незалежності від регіону та інших громад України щодо переробки відходів.

Надмірне використання агротериторій вже існуючими сільськогосподарськими підприємствами призводить до деградації ґрунтів, вони виснажуються, а так як ми знаємо, що ґрунти є найбагатшими у нас в Україні, в області, це точно, то тут є потреба відновлення їхньої родючості, на це можуть бути передбачені заходи на майбутнє.

І також важливим питанням є те, що сьогодні в водних об'єктах є низький рівень поверхневих вод, ґрунтових вод, це призводить до труднощів з водопостачанням, що в майбутньому, можливо, краще громаді ставати автономнішою від того ж каналу Дніпро-Донбас.

Загалом, про екологічну ситуацію в громаді: повітря є достатньо чистим, великих забруднень, сьогодні немає, і загалом екологічна ситуація в громаді є сприятливою, описані труднощі та потреби є класичними для громад регіону, і в майбутньому стала екологічна політика та заходи, які може запропонувати концепція інтегрованого розвитку, можуть допомогти з їх вирішеннями.

Слухали **Валерію Федоряку**, яка повідомила, що партисипація є основоположним принципом для розвитку концепції інтегрованого розвитку та запропонувала поглянути на громаду очима місцевих мешканців, а саме детальніше вивчити результати соціологічного опитування, яке було раніше проведено. Загальна кількість респондентів становить 532 особи, з них майже третина проживає в місті Лозова. Також, велика частина респондентів, це мешканці сіл Надєждівка, Артільне, Нова Івановка, Садове, Тихопілля, Миролюбівка. Щодо вікового розподілення, більш чисельно охоплені опитуванням респонденти віком 35 чи 65 років, і молоді, віком від 14 до 35 років. Серед респондентів переважають жінки, чоловіків менше.

Водночас, найбільш поширені відповіді на питання про свою діяльність це: учень-студент та службовець. На питання «Оцініть, будь-ласка, рівень доходів своєї родини» більше половини респондентів відповідають, що мають здоровий, стабільний, надійний дохід.

Серед п'яти найважливіших аспектів життя громади були питання про стан дорожнього покриття, медичне обслуговування, якість питної води, рівень транспортно-забезпечення населення та рівень заробітної плати. Одночасно, блок питань передбачав оцінку місцевими мешканцями різних аспектів життя громади, серед яких: дитячі садки, школи, заклади культури, медичне обслуговування, розважальні заклади, культурні заходи, побутове обслуговування, електропостачання, утилізація сміття та каналізація.

Респонденти зазначили високий рівень розвитку освітньої галузі, зокрема, кваліфікаційний рівень викладачів. Водночас у цій групі зазначили брак розвитку різних заходів: культурних, розважальних, спортивних, а також рівня надання культурних послуг.

Щодо екологічного стану, варто зауважити, що в цілому 41% респондентів вважають екологічний стан громади задовільним.

Найбільш значними екологічними проблемами для громади респонденти назвали погіршення якості питної води, зменшення кількості лісів і об'єктів природно-заповідного фонду громади, забруднення води у водоймах, збільшення кількості смітєвих звалищ та забруднення атмосферного повітря. І тепер поговоримо про перспективи розвитку, перспективи та пріоритети розвитку громади на думку кореспондентів.

На питання «Що вам подобається в вашій громаді?» найчастіше відповіді стосувалися географічного положення, природного рекреаційного потенціалу та доступності соціальних інфраструктур. Велика кількість респондентів

зауважувала, що хотіли би покращити стан доріг та транспортне сполучення між населеними пунктами громади, підвищити кількість робочих місць, облаштувати місця відпочинку та дозвілля для людей, забезпечити громаду якісною питною водою. І в цьому контексті варто зауважити, що абсолютна більшість респондентів (більше 80 %) відчують потреби змін у житті громади.

Загалом більшою кількістю відповідей дуже перспективним виділити розвиток сільського господарства, доступність знань та інформацій, будівництво житла, переробну промисловість та новітні інноваційні промислові виробництва. Майже третина респондентів іноді замислюється над думкою зайнятися власним бізнесом, але основними перешкодами для ведення бізнесу в громаді респонденти вбачають відсутність навичок та необхідних знань для ведення бізнесу, необізнаність у процедурах організації бізнесу, а також відсутність попиту.

Значна частина хотіла би бачити Лозівську громаду через 10 років процвітаючою.

Запропоновано: взяти інформацію до відома

Голосували: «ЗА» - 20 голосів, «ПРОТИ» - 0 голосів, «УТРИМАЛИСЬ» - 0 голосів.

Рішення прийняте.

По сьомому питанню порядку денного

Юрій КУШНІР повідомив, що для громади дуже важливі погляди як ззовні, так і з середини. Тобто тут поєднується і інформація про профіль громади, і результати опитування. Десь, можливо, це було не дуже приємно чути, але це для нас важливо розуміти, як нас бачать. Тому це для нас інформація не для того, щоб обурюватись, а для того, щоб працювати над тими напрямками, які зовні виглядають не дуже привабливими. Що б хотів би я ще сказати, це, звичайно, по профілю дійсно проблеми з каналізацією, проблеми з питною водою, проблеми з відходами.

Ми ці проблеми знаємо, розуміємо. І, на жаль, на сьогоднішній день ми не маємо достатнього ресурсу для того, щоб ці проблеми миттєво вирішити. Разом з тим, по напрямку водопостачання, водовідведення, ми зараз активно працюємо з шведським Swedfund, який для нас буде готувати економічне обґрунтування, розвитку системи водопостачання та водовідведення.

Триває співпраця з шведськими партнерами, де акцентується увага на формуванні дослідження таким чином, щоб акцент був зроблений саме на питанні пошуку альтернативних джерел водопостачання, бо залежність від Краснопавлівського водосховища дуже велика. Та ж сама Краснопавлівка, яка стоїть на цьому водосховищі, в випадку, якщо водопостачання з водосховища припиниться, немає альтернативних джерел водопостачання. Тому ми спрямовуємо наших колег для те, щоб після проведення відбору експерта, сконцентрувалися на альтернативних джерелах водопостачання, також на питаннях водопостачання сільських населених пунктів.

Ну і, звичайно, по системі водовідведення: це реконструкція і модернізація наших існуючих очисних споруд, а також пілотний проект створення місцевих очисних для сільських населених пунктів. Результатом співпраці буде техніко-економічне обґрунтування, яке надасть нам можливість заявлятися на міжнародні кошти. Схожа ситуація у нас з системою поводження з твердими побутовими відходами: у нас переповнено існуючі сміттєзвалища, вони відпрацювали вже давно свій ресурс, тому ми беремо участь в новому проєкті West Management for Ukraine. Це шведський проєкт який передбачає підвищення інституційної спроможності громад в поводженні з твердими побутовими відходами. Лозова в перспективній програмі поводження з твердими побутовими відходами в області є центром кластеру для п'яти суміжних громад і однієї громади Дніпропетровської області. Тільки з 2020 року міська рада адмініструє всю цю величезну територію 1400 квадратних кілометрів, і за такий короткий термін, ще враховуючи повномасштабне вторгнення, в напрямку поводження з відходами в нас дійсно є просадка, але завдяки цьому проєкту перша партія контейнерів з міста Упсена вже прямує до Лозової. Ми хочемо в цьому проєкті: перше - схему поводження з побутовими відходами, потім у нас в планах будівництво екологічно сміттєпереробного, навіть сміттєспалювального заводу і будівництво нового сміттєзвалища на території поряд з існуючим сміттєзвалищем.

Анатолій Мельничук повідомив, університет прийшов не випадково в Лозівську громаду. Коли Альянс звернувся до університету Шевченка і спитав, з ким ви хочете працювати, ми довго думали, і в нас був досвід, вибрали Лозівську саме тому, що вона в поступі. Але, чесно, концепція територіального розвитку це не соціальний план. Це якраз така візійна штука, як ми хочемо цю громаду бачити через 10 років.

Далі будуть створюватись такі мікроробочі групи, які доопрацюють цей матеріал до подачі, ще є екологічна сфера, соціально-економічна, система надання послуг. Це ми в групах маємо відпрацювати. Коли це буде готово, тоді включається наступний етап стратегічна сесія., не в тому плані, як це передбачено методичними рекомендаціями, а внутрішньо в нашій робочій групі, де ми обговорюємо вже конкретні напрями і можливі рішення проєкту, які мають бути напрацьовані. Так як концепція також землевлпорядний документ, ми будемо думати над тим, де ці проєкти будуть реалізовуватись на території. Вони будуть формувати фактичну центрику. Так формується робоча модель, чи проєкт моделі просторого розвитку всієї територіальної громади, де буде показана множина центрів. І, можливо, комунікація цих центрів буде представлена як певні осі. Це не обов'язково.

Проаналізується вся територія. Це можуть бути три поєднані центри навіть в межах, скажімо, міста. І тоді вже відбудуться громадські слухання для сільського окремо, для міського, для всіх разом, для молодіжної ради. Скрізь, де тільки можна, проговоримо.

Побачимо, що працює, що не працює, що сприймається. Обновимо дії, якщо буде така потреба. І тоді представимо, як документ і, можливо, як тотальний план.

Запропонував членам робочої групи заповнити анкету, яка містить прізвище і напрямок, яким переважно хотілося б займатися: демографія, природні умови, ресурси, економіка, соціальні послуги, екологія. За кожен з цих напрямків з моєї сторони закріплена відповідальна особа, яка створить WhatsApp чат і буде вас час від часу надавати інформацію та очікувати на зворотній зв'язок.

Запропоновано: взяти інформацію до відома

Голосували: «ЗА» - 20 голосів, «ПРОТИ» - 0 голосів, «УТРИМАЛИСЬ» - 0 голосів.

Рішення прийняте.

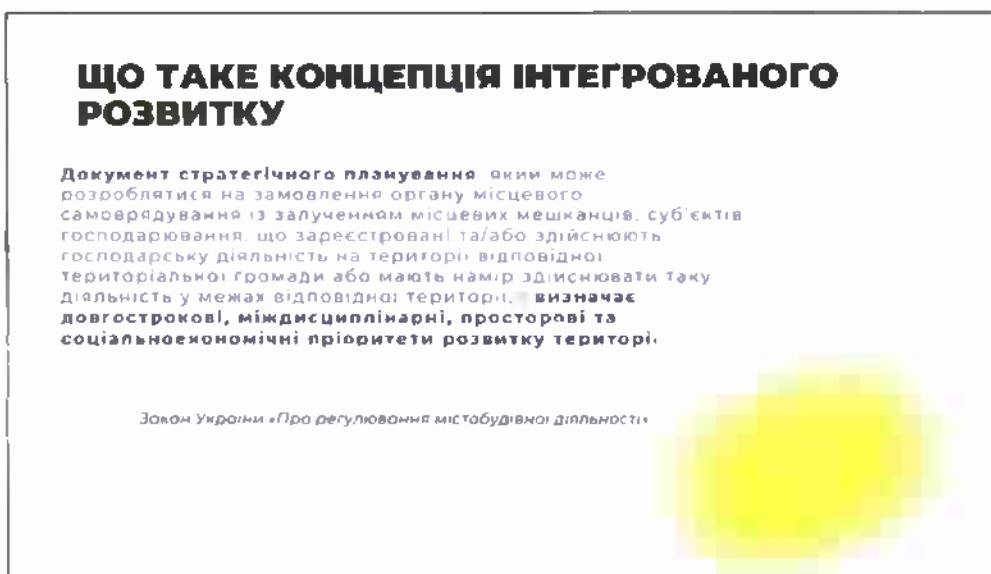
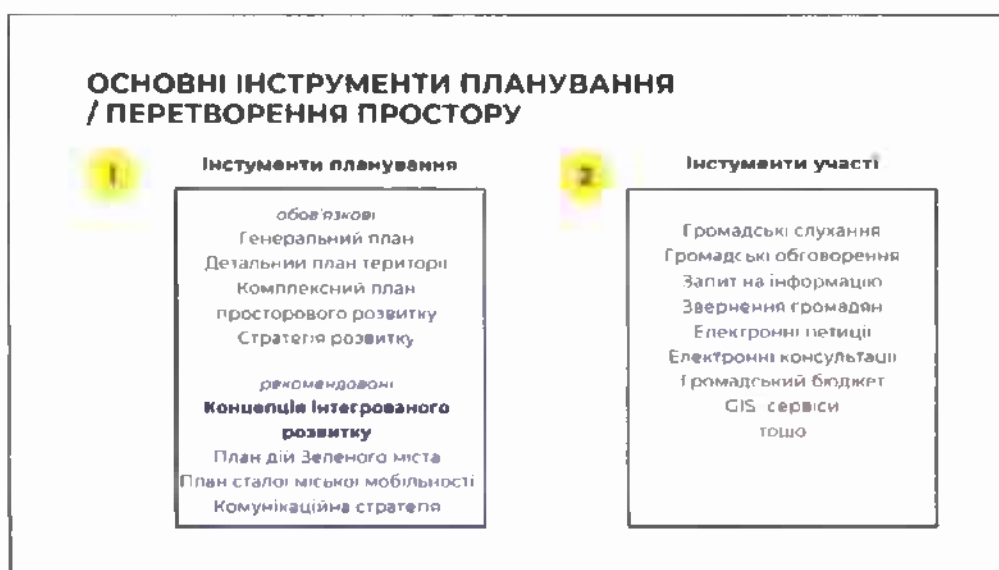
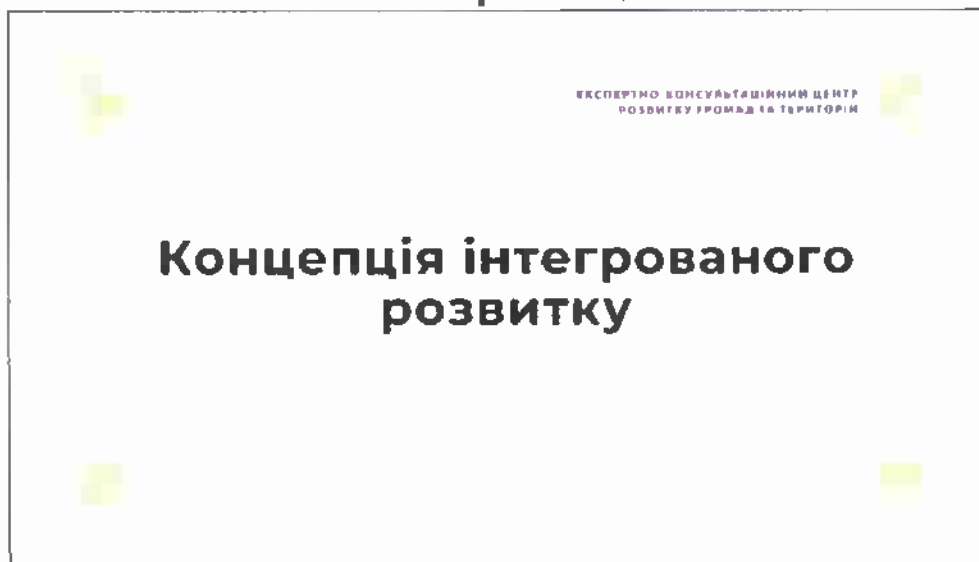
Голова Робочої групи

Юрій КУШНІР

Секретар Робочої групи

Олена ГРАНКІНА

Презентації

ГОЛОВНІ ПРИНЦИПИ КОНЦЕПЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ

01 ПАРТИСИПАЦІЯ

залучення усіх
зацікавлених осіб

02 ВСЕОСЯЖНІСТЬ

з урахуванням множини
різних аспектів соціально-
економічного становища
громади

03 ПРЕДСТАВЛЕННЯ ПРОСТОРОВИХ ДАНИХ

у вигляді геоінформаційних
систем, порталів

ВІДМІННОСТІ КОНЦЕПЦІЇ ТА КОМПЛЕКСНОГО ПЛАНУ РОЗВИТКУ

Комплексний план

1. Обов'язковий
2. Містобудівна документація
3. Підсумовує всю архітектуру
планувальних містобудівних
документів громади
4. Є визначеним просторовим
планом розвитку території

Стратегія розвитку

1. Обов'язковий
2. Стратегічна документація
3. Формує бачення та
напрямки розвитку
4. Визначає стратегічні та
оперативні цілі розвитку

Концепція інтегрованого розвитку

1. Рекомендований
2. Стратегічна документація
3. Формує візію та рамки
інтегрованого розвитку
території
4. Визначає ймовірні вісі та
центри розвитку громади

РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ ДЛЯ ГРОМАДИ ЦЕ:

1. Довгострокове рішення існуючих соціально-просторових проблем
2. Прозора планування території для як жителів так і потенційних інвесторів
3. Формує пріоритетні напрямки та просторові вісі розвитку
4. Забезпечує соціальну інтеграцію на основі рівних можливостей для всіх у громаді,
зокрема через партисипативні практики
5. Підвищує рівень життя через економічний, соціальний, екологічний - інтегрований
розвиток

Концепція інтегрованого розвитку: МАТЕРІАЛИ ТА ПРОЦЕДУРА

Дар'я Варенъє

Експертно консультативний центр розвитку громад і територій

Нормативно-правова база

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель» від 24.07.2021

Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо розроблення містобудівної документації на місцевому рівні 2024

Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»

Наказ Міністерства розвитку громад та територій «Про затвердження Порядку формування Концепції інтегрованого розвитку територій територіальної громади» від 22.09.2022

Наказ Мінрегіону від 30.03.2016 № 75 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади

I. Підготовчий етап

Проект рішення

надання дозволу на формування Концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади

Робоча група

Обговорення і затвердження шляхом всіх ключових пов'язаних із розробкою та реалізацією

I. Підготовчий етап: Підготовка проєкту рішення міської ради «Про надання дозволу на формування Концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади»	До 11.12.2024	Відповідальна особа від громади
Формування складу робочої групи, узгодження участі її роботи представників міської ради, громадськості, бізнесу (додаток до проєкту рішення міської ради)	До 15.12.2024 року	Відповідальна особа від громади

I. Підготовчий етап

Оприлюднення

підготовка та розміщення оголошення

Підготовче засідання робочої групи

- Презентація методології розробки Концепції
- Представлення головних принципів роботи групи;
- Концепція проєкту «Опитування громади» та затвердження анкет для опитування громадян та представників бізнесу;
- Про збір даних для проведення соціально економічного аналізу

Підготовка проєкту рішення про Робочу групу (дозволяє до проєкту рішення міської ради)	До 11.12.2024 року	Відповідальна особа від громади
Підписання та оприлюднення рішення міської ради	До 25.12.2024 року	Заступник міського голови
Підготовка оголошення про розробку Концепції	До 28.12.2024 року	Відповідальна особа від громади
Розширення оголошення на офіційному сайті міської ради та у місцевій газеті (серед інших варіантів)	26.12.2024 року	Відповідальна особа від громади
Проведення підготовчого розширеного засідання робочої групи Презентація методології розробки Концепції Презентація головних принципів роботи групи Концепція проєкту «Опитування громади» та затвердження анкет для опитування громадян та представників бізнесу. Про збір даних для проведення соціально економічного аналізу	До 31.01.2025 року	Ірина М. Мельничук А. Відповідальна особа від громади

II. Аналіз середовища

1. Дослідження та формулювання місії розвитку громади
2. Ідентифікація місцевих та зовнішніх ресурсів
3. Аналіз поточного потенціалу розвитку громади
4. Аналіз стратегічних напрямків розвитку

Назва проекту	Місце проведення	Відповідальний
Дослідження та формулювання місії розвитку громади	Місце проведення	Відповідальний
Ідентифікація місцевих та зовнішніх ресурсів	Місце проведення	Відповідальний
Аналіз поточного потенціалу розвитку громади	Місце проведення	Відповідальний
Аналіз стратегічних напрямків розвитку	Місце проведення	Відповідальний

Планування

Прогнозування та моделювання сценаріїв розвитку громади

Основні етапи процесу планування

Аналіз: діючі особи, стратегічний аналіз (опитування бізнесу, лідерів, мешканців)

бачення майбутнього; SWOT аналіз; стратегічні цілі; операційні цілі; завдання

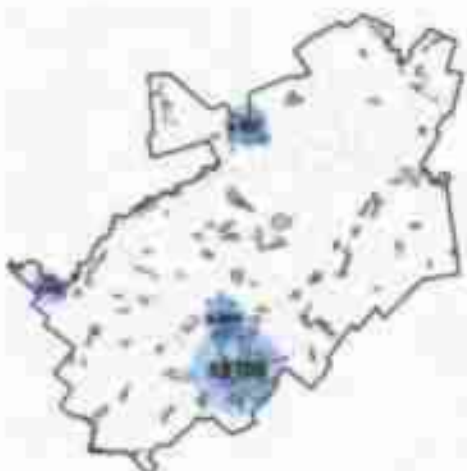
пріоритети; відповідальність; терміни; менеджмент; система моніторингу; актуалізація

Назва проекту	Місце проведення	Відповідальний
Дослідження та формулювання місії розвитку громади	Місце проведення	Відповідальний
Ідентифікація місцевих та зовнішніх ресурсів	Місце проведення	Відповідальний
Аналіз поточного потенціалу розвитку громади	Місце проведення	Відповідальний
Аналіз стратегічних напрямків розвитку	Місце проведення	Відповідальний

Назва проекту	Місце проведення	Відповідальний
Дослідження та формулювання місії розвитку громади	Місце проведення	Відповідальний
Ідентифікація місцевих та зовнішніх ресурсів	Місце проведення	Відповідальний
Аналіз поточного потенціалу розвитку громади	Місце проведення	Відповідальний
Аналіз стратегічних напрямків розвитку	Місце проведення	Відповідальний

Демографія

Чисельність населення громади = 87 724 осіб
(3.37% від загальної чисельності населення області)

80%

мешканців Лозівської громади проживають у міських місцевостях

15%

мешканців Лозівської громади мають статус ВПО

6.5%

частина населення пунктів з чисельністю населення < 10 осіб

Природні ресурси

Основний територіальний ресурс громади - агротериторії

Невелике покриття заповідними територіями (менше 1%) призводить до неконтрольованого ведення господарської діяльності на природних територіях

Смарагдова мережа становить 6,8 % площі громади

Сільськогосподарські угіддя
Зелені території
Водний фонд
Територія населених пунктів

Рекреація Лозова

Зелені паркові ділянки - основа зеленої міської рекреації

Громадські простори потребують переосмислення та трансформації

Двори житлової зони втрачають рекреаційну функцію через занепад інфраструктури

Рекреація Старостати

Потреба у трансформації практик рекреації для мешканців та мешканок громади

Будинки культури - простори комунікації, гуртування, відпочинку

Водні об'єкти як перспективні місця типової активної рекреації

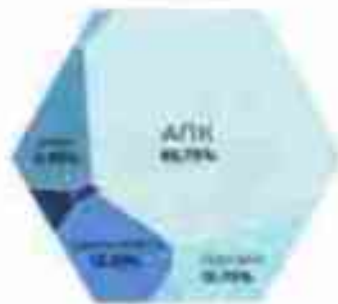
Громадські простори занепадають від відсутності рекреаційної інфраструктури

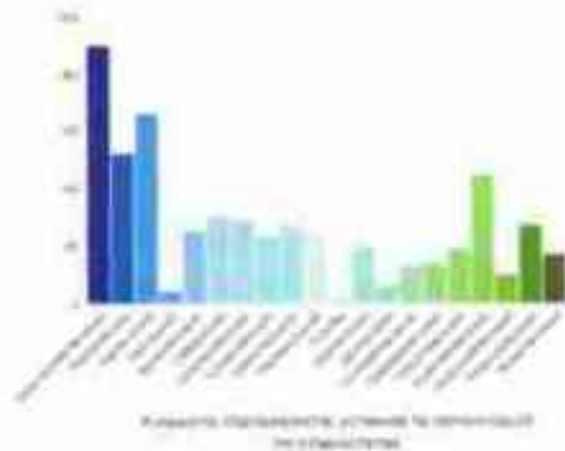
Економіка

Промисловий комплекс громади репрезентують 136 підприємств

Сільськогосподарський комплекс представлений 338 підприємствами

Розподіл кількості підприємств за типами

Економіка

Сільське господарство

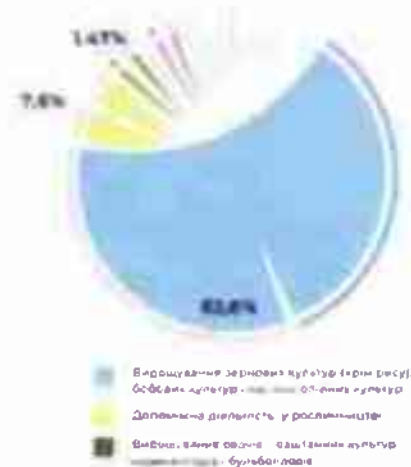
Основні агропідприємства, що забезпечують робочі місця

- «Агрофірм Яковлівська»
- підприємство "Нагі"
- «Керчел»
- «СФГ Лан»
- «Краєвид Агро»
- «Агросвіт Холдинг»

Найбільші сільськогосподарські підприємства

- Товариство з обмеженою відповідальністю "Колос"
- Товариство з обмеженою відповідальністю "Краєвид Агро"
- Державне підприємство "Дослідне господарство Інституту сільського господарства Північного Сходу Національної академії аграрних наук України"

Вплив 95% сільськогосподарського виробництва припадає на рослинництво та 5% - на тваринництво

Економіка

Промисловість

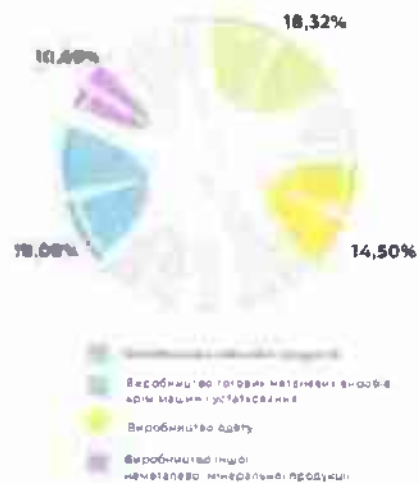
Основні приватні підприємства, що забезпечують робочі місця

- ТОВ "Лозівський ковальсько-мезанінний завод"
- Філія "Пам'ятинський вагону-ремонтний завод" АТ "Українська залізниця"
- ПРАТ "Лозівський завод "Трансродталь"
- Кішківський крмБ ндт
- Миролубівський напівпровідниковий крмБ ндт

Головні проблемні моменти

- Відсутність робочих місць поза агропромислом
- Відсутність спеціалізованих підприємств, підприємств з високою доданою вартістю
- Відсутність спеціалізованих підприємств з високою доданою вартістю
- Відсутність спеціалізованих підприємств з високою доданою вартістю
- Відсутність спеціалізованих підприємств з високою доданою вартістю
- Відсутність спеціалізованих підприємств з високою доданою вартістю

Розподіл виробництва за видами діяльності

Соціальні послуги та комунікаційні мережі

Вода

Проблеми з питною водою, водопровід, водовідведення

Дорожнє покриття

відсутність твердого покриття або латання ям підручними засобами

Транспортна доступність

Поодинокі рейси автобусні у віддалені частини населеного пункту

Доступність первинної медицини

ФАПи з не щоденним графіком роботи ускладнена екстрена медична допомога

Мобільні пункти

У віддалених частинах працюють мобільні ЦНАПи та інші адміністративні фінансові установи у такому форматі

Соціальні послуги. Культура. Освіта

Площі закладів культури

- потреба у якісних культурних просторах та заходах
- важкість утримання радянських масштабних споруд

Оновлення освіти: успішні проекти

- Модернізація опорних освітніх закладів
- Підземна школа
- Фабрика кухні

Занепад шкіл

- Нестача дітей
- Нестача працівників освіти
- Не ефективна площа закладів освіти

Охорона довкілля

Каналізаційні системи відсутні у більшості старостатів громади

Збір, вивезення, складування та переробка ТПВ є актуальною потребою для сільських територій громади

Надінтенсивне використання агротериторій призводить до **деградації ґрунтів** громади

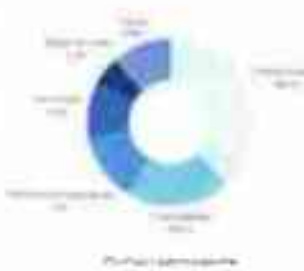
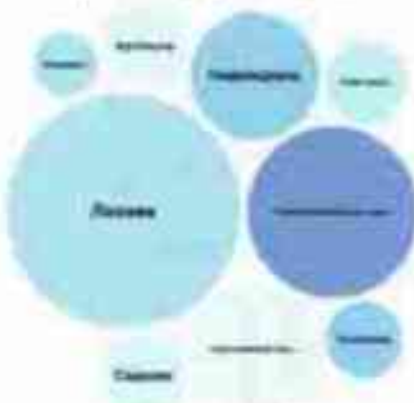

Низький рівень ґрунтових та поверхневих вод призводить до труднощів із водопостачання

СОЦІОЛОГІЧНЕ ОПИТУВАННЯ МЕШКАНЦІВ ГРОМАДИ

В якій частині населеного пункту Ви проживаєте?

ОЦІНКА ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Найважливіший аспект життя громади

Оцінює за 5-бальною шкалою, де 5 - найвищий бал, чотири параметри:

Матеріальне забезпечення
Рівень 4.0/5.0

Соціальна мережа
Рівень 4.0/5.0

Висока якість життя
Рівень 4.0/5.0

Повна територіальна інтеграція
Рівень 4.0/5.0

СТАВЛЕННЯ ДО ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЇ

41,1% респондентів оцінює екологічний стан громади як задовільний

Чи вважаєте Ви, що якість навколишнього природного середовища громади робить істотний вплив на стан Вашого здоров'я і здоров'я Ваших близьких?

ПОГЛЯДИ НА ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

ЩО ВАМ ПОДОВАЄТЬСЯ У ВАШІЙ ГРОМАДІ?

- географічне положення
- природно-рекреаційний потенціал
- доступність соцінфраструктури

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ:

ЩО ВИ ХОТІЛИ Б ЗМІНИТИ?

- покращити стан доріг і транспортне сполучення між населеними пунктами
- збільшити кількість робочих місць
- облаштувати місця відпочинку і дозвілля для людей
- забезпечити громаду якісною питною водою

29% респондентів іноді замислюється над думкою зайнятися власним бізнесом.

ОСНОВНІ ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ:

- Відсутність навичок і необхідних знань для ведення бізнесу.
- Необізнаність у процедурах організації бізнесу.
- Відсутність попиту.

Фотозвіт

